

[Poul Dam.]

at der i hvert fald var nogle vestlige lande, som havde reel forståelse af deres problemer, en forståelse, som gik videre end de smukke ord?

Den globale strategi blev nævnt i udenrigsministerens redegørelse, og den er blevet omtalt et par gange af de tidligere ordførere. Det er klart, at det er noget meget vigtigt, men denne globale strategi vil naturligvis i høj grad blive lagt af de store lande. Hvor meget kan vi gøre, eller rettere sagt: hvor meget har vi energi til at gøre? Hvor mange mure skal man løbe panden imod? Og er det alligevel ikke sådan, at man kunne gøre noget mere, hvis man ville gentage tingene, selv om en række af de store lande ikke hørte efter, hvad man sagde?

For det andet er der hele det snævert handelspolitiske område. Udenrigsministeren peger med rette på den almindelige liberalisering i dansk udenrigshandel og på de specielle toldforanstaltninger, som har gavnet visse varer fra udviklingslande, og jeg indrømmer, at det er svært at se ret mange flere punkter, hvor der kan gives toldlettelser på en nogenlunde praktisk måde. Der er dog måske en mulighed for at ændre toldtariffen på visse punkter — jeg er klar over, at dette ikke er udenrigsministerens ressort, men lad det nu alligevel være sagt ved denne lejlighed; man kunne ændre toldtariffen, sådan at f. eks. visse grupper af husflidsprodukter, som fremstilles til salg bl. a. i den vestlige verden, kunne komme ind toldfrit. Det udmærkede foretagende „Positivt U-lands Samarbejde“ har jo haft en sag for nylig med nogle ting, hvorom det ikke var klart, om det var dekorationsgenstande, folkekunst, højere kunst, eller hvad det egentlig var. Det eneste, toldvæsenet vidste, var, at det skulle belægges med den højeste takst, de kunne finde, da de nu var i tvivl, og det var ikke særlig rart. Der er en række områder, som man måske kunne få med under nogle mere liberale positioner i toldtariffen, og det vil jeg bede udenrigsministeren om at give videre til finansministeren ved passende lejlighed.

To store verdensproblemer har vi vel ikke så forfærdelig megen indflydelse på, men dog nogen. Det ene er spørgsmålet om råvarerne, hvor der også af de tidligere ordførere har været talt om de prisstabiliserende vare-

overenskomster. Her synes jeg, der er et bestemt forhold, som fortjener at drages frem, nemlig spørgsmålet om de vareområder, hvor de rige lande i de sidste tiår er blevet hovedproducenter til stor skade for en række udviklingslande. Det vigtigste af områderne er vistnok vegetabiliske olier. Før den anden verdenskrig var verdensproduktionen af sojabønner ca. 12 mill. tons om året, hvoraf 1 million blev produceret i USA. Nu er produktionen alene i USA væsentligt over 20 mill. tons, og USA, som før anden verdenskrig var nettoimportør af vegetabiliske olier, eksporterer nu lige så store mængder vegetabiliske olier som samtlige udviklingslande under ét. Det vil sige, at her er en varegruppe, som tidligere næsten har været et monopol for udviklingslandene, men hvor et udpræget rigt land nu har sat sit meget stærke præg på markedet. Jeg ved, at man fra visse udviklingslande har kritiseret dette netop med sigte mod USA, ikke mindst fordi USA har brugt noget af denne sojaolie som u-landshjælp, hvad der yderligere formindskede de pågældende landes eksportmuligheder. Men vi har også et vist medansvar i sagen; vores import af vegetabiliske olier og materialer til at fremstille vegetabiliske olier kommer jo i dag altovervejende fra USA, medens den tidligere væsentligt kom fra udviklingslandene. Kan vi gøre noget ved det? Kan vi omlægge vor import, eller kan vi lægge pres på USA og sige, at de skulle holde sig for gode til at lave konkurrenceproduktion med udviklingslandene? Vi skal i hvert fald være med til at skabe en international overenskomst, og jeg håber, at det er et af de områder, hvor der sker noget snart.

Om industrivarer skal jeg ikke sige andet, end at vi naturligvis må stræbe henimod et generelt præferencsystem, og de forskellige problemer, der her er blevet fremhævet, skal jeg kun understrege. Jeg vil også gerne understrege det, udenrigsministeren sagde om, at det er vigtigt også at støtte u-landenes eksport, selv om den giver følelig konkurrence, for det er naturligvis i en større økonomisk sammenhæng formålet med det.

Jeg vil gerne nævne et par ideer, som man måske kunne tage op. Den første er, om EFTA eller det kommende nordiske økonomiske samarbejde kunne finde en form for associering med et eller flere af de udvik-